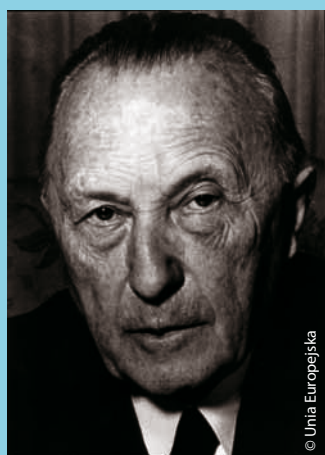

Konrad Adenauer: pragmatyczny demokrata nieustrudzony w działaniach na rzecz zjednoczenia

Konrad Adenauer 1876 – 1967

Pierwszy kanclerz Republiki Federalnej Niemiec, który stał na czele nowo powstałego państwa w latach 1949–63, zmienił powojenną historię Niemiec i Europy bardziej niż ktokolwiek inny.

Podobnie jak wielu polityków swojego pokolenia, Adenauer już po doświadczeniach pierwszej wojny światowej doszedł do wniosku, że osiągnięcie długotrwałego pokoju możliwe jest jedynie w zjednoczonej Europie. Opinię tę potwierdziły jego doświadczenia z okresu Trzeciej Rzeszy (kiedy to został usunięty z urzędu burmistrza Kolonii przez nazistów).

W sześć lat (1949–55) Adenauer osiągnął dalekosiężne cele polityki zagranicznej, dzięki czemu udało się związać przyszłość Niemiec z sojuszem państw zachodnich: członkostwo w Radzie Europy (1951), założenie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (1952) oraz wstąpienie Niemiec do NATO (1955).

Podstawą polityki zagranicznej Adenauera było pojednanie z Francją. Wraz z prezydentem Francji Charles'em de Gaulle'em Adenauer doprowadził do przełomu w stosunkach pomiędzy Niemcami a Francją: w 1963 roku państwa te, niegdyś nieprzejednani wrogowie, podpisały traktat o przyjaźni, który stał się jednym z kamieni milowych na drodze integracji europejskiej.

Polityka Niemiec

Konrad Adenauer urodził się w katolickiej Kolonii 5 stycznia 1876 roku w prostej rodzinie, w której jednak ojciec czuwał nad porządkiem i dyscypliną. W 1904 roku Adenauer wżenił się we wpływową kolońską rodzinę, dzięki czemu poznał miejscowych polityków, a następnie sam zaczął działać w polityce. Jego kariera nabrała rozpędu, gdy jako członek katolickiej partii Zentrum, w pełni wykorzystując swój talent polityczny, został w 1917 roku burmistrzem Kolonii. Na stanowisku tym, którego piastowanie wiązało się z udziałem w dużych przedsięwzięciach, takich jak budowa pierwszej w historii Niemiec autostrady pomiędzy Kolonią a Bonn, Adenauer zastąpił jako pełna determinacji i zdecydowana postać. Trzymając się z dala od skrajnych przekonań politycznych, które przyciągały tak wielu z jego pokolenia, Adenauer z zaangażowaniem wpajał swoim współobywatelom pracowitość, porządek oraz chrześcijańskie zasady moralne i wartości.

Pod koniec lat 20. XX w. partia nazistowska rozpoczęła kampanię oszczerstw przeciwko Adenauerowi. Oskarżono go o uczucia antyniemieckie, marnotrawstwo funduszy publicznych i przychylność wobec ruchu syjonistycznego. Gdy w 1933 roku, po przejściu władzy przez nazistów, Adenauer odmówił udekorowania miasta swastykami z okazji wizyty Hitlera, został usunięty z urzędu i pozbawiony dostępu do swoich rachunków bankowych. Był odtąd bez pracy, bez domu i bez pieniędzy, zależny od życzliwości swoich znajomych i Kościoła. Choć w czasie wojny pozostawał w cieniu, i tak został kilkakrotnie zatrzymany. Po tym, jak w 1944 roku dokonano nieudanej próby zamachu na Hitlera, Adenauer trafił do okrytego złą sławą więzienia Gestapo w Brauweiler w pobliżu Kolonii.

Po wojnie Adenauer odzyskał stanowisko burmistrza Kolonii z rąk Amerykanów, ale wkrótce po tym został usunięty z urzędu przez

Brytyjczyków, gdy Kolonia znalazła się w granicach brytyjskiej strefy okupacyjnej. Adenauer mógł odtąd poświęcić swój czas na zakładanie Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej (CDU), która – jak liczył – miała zjednoczyć w swoich szeregach niemieckich protestantów i katolików. W 1949 roku Adenauer został pierwszym kanclerzem Republiki Federalnej Niemiec (Niemiec Zachodnich). Początkowo myślano, że Adenauer będzie kanclerzem tylko przez krótki czas, zważywszy, że miał już wtedy 73 lata. Wbrew temu przekonaniu Adenauer (zwany „Der Alte”, czyli „Starym”) zajmował jednak to stanowisko przez kolejnych 14 lat, przez co stał się nie tylko najmłodszym w historii burmistrzem Kolonii, lecz także najstarszym kanclerzem, jaki kiedykolwiek stał na czele Niemiec. Pod przywództwem Adenauera Niemcy Zachodnie stały się stabilną demokracją i trwale pojednały się ze swoimi sąsiadami. Adenauer zdołał przywrócić pewną suwerenność Niemcom Zachodnim, wprowadzając kraj do powstającej wspólnoty euroatlantyckiej (NATO i Organizacji Europejskiej Współpracy Gospodarczej).

Uścisk dłoni Adenauera i Charles'a de Gaulle'a w 1961 roku

Wkład w integrację europejską

Doświadczenia drugiej wojny światowej uczyniły z Adenauera politycznego realistę. Na poglądy Adenauera na temat roli Niemiec w Europie silny wpływ wywarły obie wojny światowe i utrzymująca się przez sto lat wzajemna wrogość Niemiec i Francji. Adenauer skupił się więc na popularyzowaniu koncepcji współpracy ogólnoeuropejskiej.

Adenauer był wielkim zwolennikiem Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, zapoczątkowanej 9 maja 1950 roku deklaracją Schumana, oraz późniejszego traktatu o Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej z marca 1957 roku.

Opinie Adenauera na temat Europy opierały się na koncepcji, zgodnie z którą warunkiem trwałego pokoju i stabilności jest jedność Europy. Dlatego Adenauer podejmował niestrudzone działania na rzecz pojednania Niemiec z ich dawnymi wrogami, zwłaszcza Francją. Później, w 1963 roku, pojednanie to przypieczętował traktat elizejski, zwany też traktatem o przyjaźni. Stał się on solidną podstawą stosunków pomiędzy Niemcami a Francją i położył kres trwającej od wieków rywalizacji.

Talent polityczny Adenauera oraz jego determinacja, pragmatyzm i jasna koncepcja roli Niemiec w zjednoczonej Europie sprawiły, że Niemcy stały się i wciąż są wolnym i demokratycznym społeczeństwem. Jest to teraz czymś nie tylko oczywistym, lecz także głęboko zakorzenionym we współczesnym niemieckim społeczeństwie.

Konrad Adenauer należy do najwybitniejszych postaci w historii Europy. Jedność Europy oznaczała dla niego nie tylko pokój, lecz także sposób na powrót ponazistowskich Niemiec na arenę międzynarodową. Europa taka, jaką znamy dzisiaj, nie powstałaby bez wiary, jaką Adenauer tchnął w inne państwa europejskie za pośrednictwem swojej konsekwentnej polityki zagranicznej. Jego dokonania nadal budzą uznanie Niemców, którzy w 2003 roku nadali mu tytuł „największego Niemca w historii”.